

problema de València és la manca de criteris urbanístics i la gran concentració industrial».

Sense plans de salvació

Fernando Puente, regidor socialista d'Urbanisme i Medi Ambient, no va poder respondre a aquest setmanari. Durant tota una setmana va estar il·localitzable. Blanca Blanquer, directora general d'Urbanisme, comentava: «Nosaltres hem de fer un informe sobre si una indústria pot o no acollir-se a la qualificació del sòl per a la seua activitat, però no hi decidim. Hi intervenim cas per cas. No tenim un pla general d'actuació».

«No és raonable que es facen polígons especials —opina—, perquè l'efecte és multiplicador. Cal aïllar aquestes empreses. Si un boig perillós o una avioneta caiguera —pensa, tot referint-se a les instal·lacions de Butano— a Manises, allò podria volar completament. També caldria traslladar la cimitera de Burjassot, una molèstia que no es pot consentir. Sóc partidària de llevar totes aquestes empreses de València, però sé que el problema només és de diners. Una cosa és certa: per la nostra part no deixarem que noves indústries com aquestes s'instal·len a la ciutat».

Sobre el trasllat de Cegàs al barri de Campanar, la responsable d'Urbanisme ens diu: «Encara que es diu que el nou sistema és més correcte i segur, allí hi ha molta gent i molta gasolina».

«La veritat, sóc ben escèptic. És la mateixa història de fa deu anys», diu Just Ramírez, arquitecte i veterà defensor del medi ambient. «No hi ha la menor voluntat de l'administració per modificar una situació ja consolidada. Només si passa res greu hi prendran alguna mesura. Fa ja anys que Campsa s'hauria d'haver anat a Albuixec. Segurament, estarà reservant la seua gran parcel·la per a l'especulació».

«La salut pública és el punt que menys compta a hores d'ara per a la política industrial —es queixa—. A València hi ha una pila de mitjanes i menudes instal·lacions perilloses que ni tan sols estan censades i que empen productes cancerígens i inclús radioactius: de pintures i vernissos, productes químics d'alta toxicitat, en plantes baixes del centre urbà, empreses de tota mena *legalment* amagades».

«El nivell de risc d'aquesta ciutat és acceptable, encara que l'ideal fóra que aquestes instal·lacions no estigueren ací», opina Enrique Roig, jove socialista i cap dels bombers de València. «Són empreses fortes i disposen dels seus propis plans de seguretat, d'emer-

Una situació consolidada.

gència, i dels seus equips. Nosaltres no podem valorar el nivell d'aquesta seguretat. Les conseqüències d'un sinistre serien majors pels habitatges que rodegen les indústries. El risc augmenta amb el radi d'acció, però, de tota manera, un accident de mercaderies perilloses, fins i tot a Cardenal Benlloch, és només un accident superior que, en tot cas, no col·lapsaria la ciutat. Cal-

dria evacuar una o dues illes de cases, però no és una catàstrofe».

Per a Enrique Roig, que aquests arsenals entren en el punt de mira terrorista «està fora de la nostra protecció i és una qüestió d'estricta vigilància policial». El cap de bombers anota que, en cas de perill extrem, té «uns plans parcials i concrets, com també actuacions de determinats mecanismes, però cap pla d'evacuació de la ciutat».

Protecció Civil no disposa d'aquest projecte general d'evacuació. Recentment, fonts d'aquest organisme —que fins el passat 14 de gener no s'havia coordinat dins l'àmbit valencià— es queixaven de no posseir ni uns plans específics per actuar en evacuacions parcials del veïnat que conviu amb els monstres químics. «Per això, la importància que hi haja un Pla d'Emergència Municipal, on s'especifiquen els possibles riscos de la localitat i els mitjans per combatre'ls», declaren a Protecció Civil.

«Són desenes les empreses que, com Arlesa, no tenen la classificació de perilloses i ho són, i molt», comenten a la Facultat de Químiques de València. «Moltes d'aquestes indústries es gasten més diners en advocats per esquivar la llei que en mesures preventives». □

EL GRAU DE CASTELLÓ, VOLTAT D'EMPRESSES ALTAMENT PERILLOSES

Un cercle de por

El Grau de Castelló és un barri de la capital de la Plana voltat d'empreses contaminants i perilloses. Davant una gran possibilitat de catàstrofe, l'administració només hi ha sabut respondre amb un «pla d'emergència i evacuació».

Albert Vicent

Si haguérem d'escriure una hipotètica enciclopèdia, bé podríem descriure el Grau de Castelló com un nucli urbà de 8.500 habitants que confronta al nord amb Explosivos Río Tinto i els depòsits de Butano i Campsa i limita al sud amb el polígon industrial del Serrallo, on hi ha la Central Tèrmica d'Hidroelèctrica i les empreses de refinació de petroli Productos Químicos del Mediterráneo —Proquimed— i Petróleos del Mediterráneo —Petromed—. A l'est, sobre l'horitzó d'una mar massa bruta, distintes plataformes de càrrega i descàrrega. Al ponent, les autoritats municipals, alienes a la realitat i incapaces de crear una simple regidoria de medi ambient.

Si cadascuna de les empreses ara citades ja comporta un elevat índex de

perillositat, és evident que el conjunt de totes elles es converteix en un explosiu repòquer de despropòsits. Davant un dèbil moviment ciutadà i un raquíctic col·lectiu d'organitzacions ecologistes, les autoritats municipals han pactat amb les empreses, sense donar al tema la prioritat i la urgència que es mereix.

Això sí, el 1985 es va elaborar un pla municipal d'emergència i evacuació del Grau de Castelló, que contemplava els factors potencials de risc i apuntava les vies d'actuació en cas de catàstrofe. El pla, elaborat per Protecció Civil, és l'últim recurs. Tanmateix, les causes d'un possible gran accident s'hi mantenen.

El mateix pla d'emergència i evacuació enumera els *punts calents* de l'àrea: zones de càrrega i descàrrega de matèries perilloses al port, punts de transvasament d'amoníac a l'empresa

Unió de Explosivos Río Tinto, depòsits de Campsa, les dues refineries i la Central Tèrmica. Mentre els més apocalíptics pensen que un gran accident deixaria notar els seus efectes no tan sols al districte marítim, sinó també a Castelló, Benicàssim i Almassora, les autoritats han elaborat un pla conjunt. I s'ignoren les normes de la CEE, que contemplen que cada empresa, a més de comptar amb un pla de seguretat interna, ha d'establir un pla d'emergència extern, supervisat i dirigit per les institucions.

En absència de grans accidents, la fuga de gasos ha estat freqüent. La neteja de canonades a les refineries i els consegüents abocaments atmosfèrics han provocat en diverses ocasions que els veïns del sud del terme municipal d'Almassora hagen de suportar i respirar una atmosfera contaminada. Al Grau, la pluja de partícules químiques procedent d'Explosivos Río Tinto ha estat motiu de nombroses protestes per part del veïnat.

Des de 1979, l'Ajuntament de Castelló sancionava periòdicament Explosivos Río Tinto per emetre contaminació durant les operacions de càrrega i descàrrega d'amoníac al moll situat davant les instal·lacions de la factoria. Eren multes ridícules —20.000 pessetes— que l'empresa pagava com una despesa més de les seues operacions comercials. El cinisme d'Explosivos Río Tinto va arribar al punt més àlgid quan va recórrer als tribunals diverses sancions que l'ajuntament li havia imposat. L'Audiència Territorial de València va desestimar l'any passat el recurs i en la sentència ratificava que, en diverses ocasions, l'empresa havia contaminat el Grau de Castelló.

El 10 de maig de 1985 l'alcalde de Castelló, Antoni Tirado, i el president d'Unió de Explosivos Río Tinto, José María Escondrillas, signaven a Madrid un acord del qual UERT es comprometia a tancar la factoria del Grau de Castelló en un terme de deu anys i a realitzar una auditoria que dictaminara el grau de perillositat i contaminació de les instal·lacions. El text, fruit de sis anys de negociació entre empresa i ajuntament, recollia també que durant aquests deu anys de direcció d'UERT es responsabilitzava de realitzar les inversions necessàries per millorar les condicions de seguretat i qualitat.

El fet que la normativa exigira que aquest tipus d'instal·lacions han de ser situades a més de 2.000 metres dels nuclis urbans, va forçar l'acceptació d'UERT. L'acord intentava defensar

els interessos urbanístics, sense danyar el rendiment de l'empresa. De fet, el parèntesi de deu anys s'acomodava als plans d'UERT, que, a llarg terme, tenia previst reconvertir el sector de fertilitzants substituint-lo per altres activitats, sense que per això en disminuïra la producció. El preu dels deu anys fou considerat excessiu per la Coordinadora d'Associacions de Veïns, que n'exigia el trasllat immediat. Aquells foren temps en què va renàixer la idea de la segregació del Grau i els veïns no se sentien defensats pel consistori de la capital.

L'auditoria tècnica va recollir, en una primera fase, un total de vint-i-sis *recomanacions* perquè UERT corregira les anomalies que es detectaven a les instal·lacions. El text final contemplava la necessitat d'adoptar mesures estrictes en les operacions de neteja de

depòsits i assenyalava que aquests haviem d'instal·lar-se per separat. El compliment de les conclusions de l'auditoria va obligar l'empresa a realitzar inversions superiors als 600 milions de pessetes.

Tanmateix, durant els deu anys pactats, UERT podrà seguir emmagatzemant 2.000 tones de nitràt amònic, un líquid que es troba a menys de 300 metres dels depòsits de Campsa i a uns altres tants de les primeres cases. Ara es negocia el trasllat de Campsa i tot apunta que els depòsits acabaran situats al polígon industrial del Serrallo, a pocs metres de les refineries de Proquimed i Petromed. Si atemptats com el que ETA va efectuar a Tarragona el passat estiu tingueren lloc al Grau de Castelló, les dimensions de la catàstrofe superarien totes les previsions apuntades al pla d'emergència. □

Refineries de Petromed a Castelló.